

Între Mitică și Hyperion

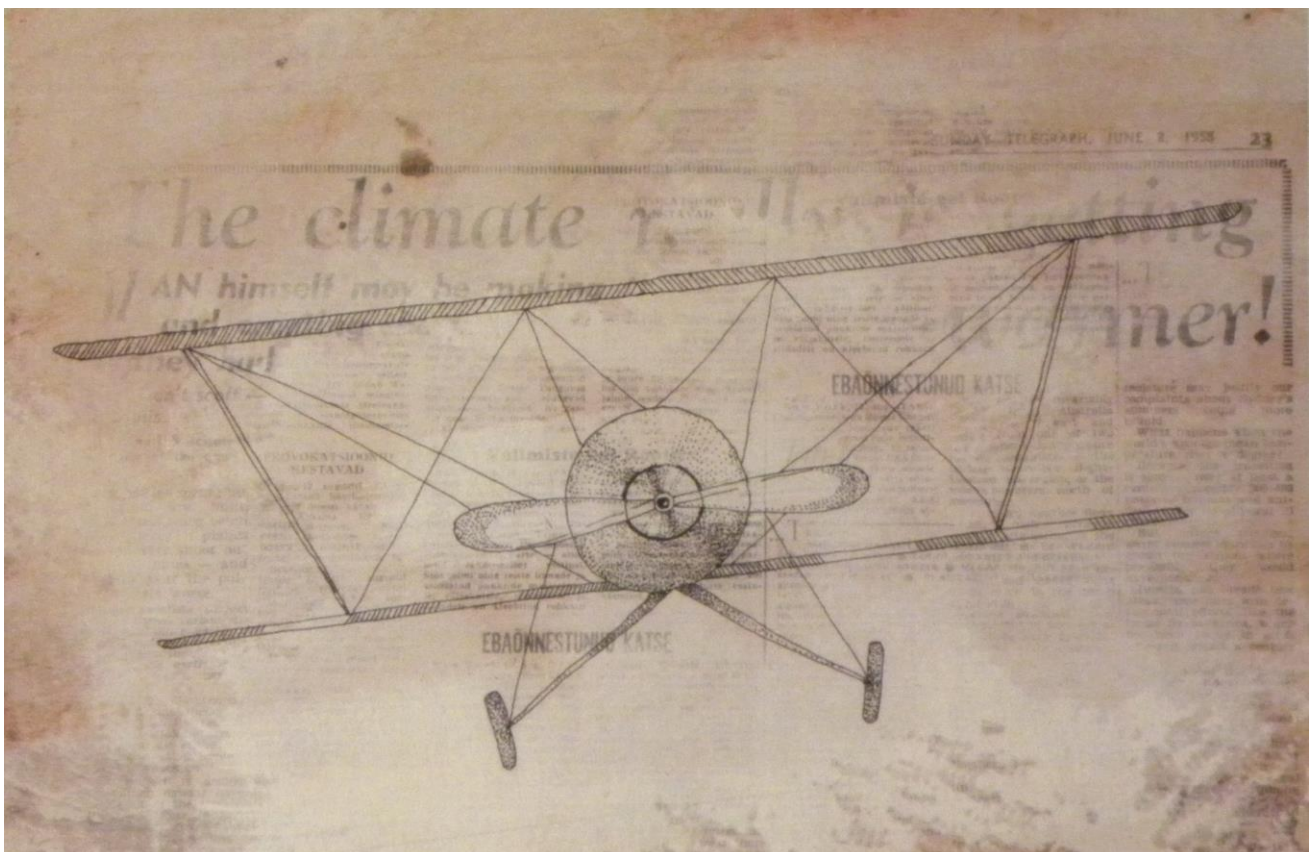
de Remus Crețan

Noi, românii, am avut destinul de-a ne fi născut undeva între Mitică și Hyperion, trăind în Caragiale și visând în Eminescu. Încă de la vârsta copilăriei, trăim cu spiritul turmentat și ne legăm viața de un Luceafăr. Niciodată nu ne mai luăm ochii de la steaua destinului și, pentru fiecare dintre noi, acel licăr devine un ideal ceresc, o pecete a noastră în univers.

Ne închipuim adesea că stăm împreună cu steaua noastră, că suntem ca niște pești prinși în năvodul profetului Habacuc. De fapt, mintea românului e diformă, realitatea fiind alta: trăim într-o plasă cerească și stăm prisosiți în bătaia soartei pe unda smaraldă a tăcerilor dintâi. În aceeași plasă, când ne părăsește Luceafărul, vorbim prea mult, asudăm fără rost, dar vom fi judecați, înainte de toate, după ceea ce am făcut cu tăcerile Creatorului. Tăcerea lui Dumnezeu e o tăcere a iubirii, o eternitate ce ne înseninează deja de pe acum timpul. Ne comportăm ridicol, caragialește, ne saturăm

adesea să ne mișcăm, de dimineața până seara, într-un univers artificial, infectat de trivialitate. Nu mai avem ochi pentru privighetori, ne pierdem mirosul dulceag al ierbii, în lumea noastră dispar grădinile și izvoarele pure. Suntem năpădiți de inutilități, trăim sub presiunea multiplă a necesității, în condiții de viață umiltoare. Appetitul vital devine anemic, plăcerea de a fi își pierde amplitudinea și dulceața. Și ne izolăm de celălalt, devenim singuratici, fără un Dumnezeu. „A fi singur și fără zei, iată moartea, afirmă Holderlin în tragedia *Empedocle*.”

Si totuși, ochiul neclintit al românului va descoperi și marele spațiu ceresc, nevăzuta orgă interioară subjugându-l ulterior cu o necunoscută armonie; românul caută cu răbdare capătul minunii, sub o entropie domnitoare, știind că există o sursă în universul întunecat. Dar, sub masca rece a unei lumi de gheață, strivit de risipa de vorbe și rostiri mincinoase, ochiul său se simte

părăsit. Individul simte cum planează asupra sa demonul singurătății, al izolării în cosmos. Nu știu dacă vreodată ați încercat acest sentiment într-un strigăt comprimat de disperare. De timpuriu, Cioran percepe existența, prin prisma negativității exacerbate, ca o cădere, un declin, o voluptate satanică, însemnată de tragicul experienței individuale. Totodată, cetățeanul român ajunge la stadiul de “erou turmentat” din cauza unei monotonii insuportabile, sau a recunoașterii unei limitări personale organice. Idealizează violent, utopic.

Și vine o altă vârstă, când ne punem problema cum să ajungem la îndepărtata stea, la Luceafărul nostru? Ca să ajungi la stea trebuie, ca orice grec antic, să treci prin Hades? În doctrina orfică a grecilor antici, Hadesul – similar iadului – este un pasaj infernal de trecere (e Infernul însuși), pasaj prin care cei inițiați, curățați de păcate, vor depăși toate capcanele și vor trece dincolo, în Câmpiile Elizee: un fel de Rai al creștinilor, similar cu Universul initial al hindușilor. Și când va fi românul inițiat? Zborul cosmic este desigur o uimitoare performanță, deoarece supune voinței noastre de înălțare niște legi ale naturii; dar nu în sensul învingerii gravitației este generat sublimul, ci în sens spiritual. Vrem să depășim spiritul de greutate, să trecem peste forța negativă ce ne atrage spre micime, spre lut. Una este zborul de ordin pur fizic, și alta zborul spiritual, fapt recunoscut și de Rilke în *Sonetul către Orfeu* (I, 23). Soluția înălțării o găsim și în “Amintire, în acea amintire a originii divine a omului și obligației sale de a se purifica (prin adăpare de la izvorul Mnemosynei - opusă Uitării sau Lethei care îi permite să se lase pradă plăcerii de moment). Omul e o funcție nobilă a spiritului, care creează și cârmuiește această lume către destinul ei. Fiecare om ar trebui să fie pentru Dumnezeu un Rai al delectării Sale, mai ales că nu luăm cu noi decât binele pe care l-am făcut.

Românul eminescian poate fi numit și „Sitzfleisch”, adică păstrează ceva din temeinicia șederii, e contemplativ, spiritual, mai mult sau mai puțin visător, în

timp ce românul caragialian e mai puțin încărcat cu o latură spirituală. Caragialienii sunt situați pe o scenă unde, în loc să rețină că trebuie să fii înțelept ca șarpele și blând ca porumbelul, de cele mai multe ori, se declară „blânzi” ca șerpii și „înțelepți” ca porumbeii...

În curând va coborî ceața pe strada noastră, amplasată între bulevardele Eminescu și Caragiale, și noi n-am legat încă felinarul de cer. Balansul între cele două importante “puncte cardinale trebuie fixat fără expectative euforice, fără cultul pompieristic al miracolului. Și, dacă ești un actor român care îndrăznește să treacă de pragul celor două bulevarde, Demiurgul te va lovi puternic peste față, spunându-ți: Mai taci, că vei ajunge orb ca Homer!

